

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. S.**, bývajúcej v P., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. V. N., advokátom so sídlom v P., proti žalovanému **Veliteľstvu logistiky T., L., T., o zaplataenie odstupného**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp.zn. 19 C 115/2007, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 28. septembra 2007 sp.zn. 4 Co 211/2007 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 28. septembra 2007 sp.zn. 4 Co 211/2007 a uznesenie Okresného súdu Trenčín z 5. júna 2007 č.k. 19 C 115/2007-16 **z r u š u j e** a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín uznesením z 5. júna 2007 č.k. 19 C 115/2007-16 zastavil konanie, ktorým sa žalobkyňa domáhala zaplataenia odstupného v sume 55 360,-- Sk s 9 % úrokom z omeškania od 1. októbra 2004 do zaplataenia. Zastavenie konania prvostupňový súd odôvodnil nedostatkom podmienok konania podľa § 103, § 104 O.s.p., žalovaný označený žalobkyňou v žalobe nemá právnu subjektivitu, nemá spôsobilosť byť účastníkom konania. Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľnou prekážkou v konaní, ktorá vedie k zastaveniu konania podľa § 104 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trenčíne uznesením z 28. septembra 2007 pod č.k. 4 Co 211/2007-24 uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania ako vecne správne potvrdil (§ 219 O.s.p.).

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj prvostupňového súdu a vec vrátil

súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila ustanovením § 237 písm.f/ O.s.p. Potvrdením uznesenia súdu prvého stupňa o zastavení konania pre nedostatok právnej subjektivity žalovaného jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podanou žalobou sa domáhala vyplatenia odstupného z individuálneho pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Pracovnú zmluvu uzatvorila 15. februára 1993 s Vojenskou správou, zastúpenou veliteľom Vojenského útvaru VÚ X, M.. Pri vzniku pracovnoprávneho vzťahu sa na ňu vzťahoval Zákonník práce č. 65/1965 Zb. a zák. č. 3/1993 Z.z. o zriadení Armády Slovenskej republiky s účinnosťou od 1. januára 1993. Zákon č. 3/1993 Z.z. o zriadení armády Slovenskej republiky bol zrušený zákonom č. 321/2002 Z.z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky s účinnosťou od 1. júla 2002. Podľa tohto zákona do určenia novej organizačnej štruktúry ozbrojených síl sa doterajšia organizačná štruktúra Armády Slovenskej republiky považuje za organizačnú štruktúru ozbrojených síl podľa tohto zákona. Ozbrojené sily boli aj po 1. júli 2002 tiež tvorené vojenskými útvarmi a zariadeniami umiestnenými na území Slovenskej republiky a v súčasnosti sa organizačne členia na pozemné sily, vzdušné sily, sily výcviku a podpory, vojenské veliteľstvo, diplomacia a protokol. Sily výcviku a podpory a jeho veliteľstvo v Trenčíne sa člení na Veliteľstvo výcviku v M., Veliteľstvo logistiky v T., Spojovacie veliteľstvo N., Veliteľstvo posádky B., v B.. Z toho vyplýva, že žalovaný je organizačnou jednotkou ozbrojených síl, ale nevyplýva z toho, že nemá spôsobilosť konať pred súdom. Ako organizačná zložka ozbrojených síl Slovenskej republiky je v postavení zamestnávateľa podľa stanov a osobitného predpisu. Aj keď nie je výslovne právnickou osobou, o ktorom to zákon ustanovuje, je to subjekt s vlastnosťami právnickej osoby (koná vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť pracovnoprávných vzťahoch) a v zmysle § 19 O.s.p. v čase podania návrhu bol spôsobilý byť účastníkom konania, pretože mu takéto postavenie priznával zákon č. 321/2002 Z.z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky a v nadväznosti na to aj Zákonník práce.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.), alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm.c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm.b/ veta prvá O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm.a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm.d/ O.s.p.), alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenia za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnuté uznesenie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa odvolací súd aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktoré nepatrí do právomoci súdu, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv konanie začalo, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada odvolací súd ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom z úradnej povinnosti. Žalobkyňa v dovolaní tvrdila existenciu vád konania uvedených v § 237 O.s.p., a to konkrétne vadu uvedenú pod písm.f/.

Podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovateľ dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a pod.).

Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 O.s.p.).

Dovolací súd sa zaoberal otázkou opodstatnenosti tvrdenia žalobkyne, že v prejednávanej veci jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Podľa § 18 ods. 1, 2 písm.d/ Občianskeho zákonníka spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby. Právnickými osobami sú iné subjekty, o ktorých to zákon ustanovuje.

Podľa § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 2 O.s.p., ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí vhodné opatrenia. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný je organizačnou zložkou, ktorá nemá spôsobilosť mať práva a povinnosti v zmysle ustanovenia § 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka a tým aj spôsobilosť byť účastníkom konania podľa § 19 O.s.p. Žalobkyňa v dovolaní potvrdila, že žalovaný je organizačnou jednotkou ozbrojených síl. Namietala však, že z toho nevyplýva jeho nespôsobilosť konať pred súdom.

Podľa § 2b ods. 1 zák.č. 3/1993 Z.z. o zriadení armády Slovenskej republiky armáda sa organizačne člení na vojenské zväzky, vojenské základne, vojenské útvary, vojenské jednotky a vojenské zariadenia.

Zákon č. 3/1993 Z.z. bol zrušený zákonom č. 321/2002 Z.z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky. Z ustanovenia § 18 ods. 6 zákona vyplýva, že do určenia novej organizačnej štruktúry ozbrojených síl podľa § 2 ods. 5 a § 6 ods. 2 písm.c/ sa doterajšia organizačná štruktúra Armády Slovenskej republiky považuje za organizačnú štruktúru ozbrojených síl podľa tohto zákona.

Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 321/2002 Z.z. vnútorné organizačné členenie zväzkov, útvarov, jednotiek úradov a zariadení ozbrojených síl a ich logistické zabezpečenie určuje na návrh náčelníka generálneho štábu ozbrojených síl (ďalej len „náčelník generálneho štábu“) minister obrany Slovenskej republiky (ďalej len minister obrany).

Podľa odseku 6 citovaného ustanovenia štát v konaní pred súdmi vo veciach ozbrojených síl zastupuje Ministerstvo obrany Slovenskej republiky.

Z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd Trenčín uznesením z 12. januára 2007 č.k. 19 C 27/2006-178 nárok žalobkyne vylúčil na samostatné konanie a vec je ďalej vedená pod sp.zn. 19 C 115/2007. Dňa 26. júla 2006 Ministerstvo obrany Slovenskej republiky doručilo súdu vyjadrenie k žalobe, ktorú mu postúpil žalobkyňou označený žalovaný (Veliteľstvo logistiky T.). Vo vyjadrení namietalo nedostatok vecnej pasívnej legitímácie označeného žalovaného a nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania. I napriek tomu, že žalobkyňa 29. mája 2006 doručila súdu oznámenie o odvolaní plnomocenstva udeleného advokátovi JUDr. P. B. na zastupovanie v konaní súd prvého stupňa ďalej s ním konal a vyjadrenie Ministerstva obrany Slovenskej republiky ako aj výzvu pre žalobkyňu na vyjadrenie sa k namietaným skutočnostiam doručil tomuto advokátovi. Vzhľadom na uvedené pochybenie

v doručovaní vyššie uvedeného tak žalobkyňa nemala možnosť vyjadriť sa k tvrdeným okolnostiam s možnosťou upresniť ňou označeného žalovaného. Dovolací súd však zdôrazňuje, že už v čase podania žaloby bolo súdu prvého stupňa známe vychádzajúc zo zásady „súd pozná právo“ (iura novit curia), že okrem iných Veliteľstvo logistiky je len organizačnou súčasťou ozbrojených síl Slovenskej republiky (§ 2 ods. 4 zák. č. 321/2002 Z.z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky) vytváraných štátom na zachovanie jeho bezpečnosti (§ 2 ods. 1 zák.č. 321/2002 Z.z.). Je preto nepochybné, že štát sa stal účastníkom konania už podaním žaloby a tak išlo len o nesprávne označenie inak nesporného účastníka konania. Preto povinnosťou súdu prvého stupňa pri rešpektovaní účelu občianskeho súdneho konania vyjadreného v ustanovení § 1 O.s.p., ktorým je zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania a pri rešpektovaní základného práva na spravodlivú ochranu zaručenú Listinou základných práv a slobôd bolo poučiť žalobkyňu o jej povinnosti odstrániť uvedený nedostatok žaloby (§ 43 O.s.p.).

Vzhľadom na vyššie uvedené potom ak súd prvého stupňa bez ďalšieho konanie podľa § 104 ods. 1 O.s.p. zastavil a odvolací súd takéto uznesenie potvrdil, odňal žalobkyňi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesenie odvolacieho súdu a rovnakou vadou postihnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 3 O.s.p.).

Dovolateľka namietala v závere svojho dovolania, že rozhodnutie o zastavení konania pred prvostupňovým súdom vydal vyšší súdny úradník. Z obsahu spisu vyplýva, že uznesenie o zastavení konania pred prvostupňovým súdom bolo vydané vyšším súdnym úradníkom 5. júna 2007. Na odvolanie žalobkyne bola v zmysle ustanovenia § 374 ods. 3 O.s.p. (účinné do 1. júla 2007) vec predložená sudcovi na ďalšie konanie. Sudca, vzhľadom k tomu, že odvolaniu žalobkyne nemienil vyhovieť, vec predložil na rozhodnutie odvolaciemu súdu, pri zachovaní postupu ustanovenia § 374 ods. 3 O.s.p., ktorý vec v inštančnom postupe prejednal. Túto námietku nemožno preto považovať za dôvodnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. mája 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová